

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

ФИНАНСОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СОЦИАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

FINANCIAL SUPPORT OF SOCIO-CULTURAL BUSINESS INFRASTRUCTURE IN UKRAINE

Анотація. У статті досліджено специфіку фінансового забезпечення соціально-культурної інфраструктури в Україні. Зокрема, визначено динаміку та структуру фінансового забезпечення культури та мистецтва. Обґрунтовано можливості та виклики посилення доступу до джерел фінансування суб'єктів культурної сфери.

Аннотация. В статье исследована специфика финансового обеспечения социально-культурной инфраструктуры в Украине. В частности, определено динамику и структуру финансового обеспечения культуры и искусства. Обоснованно возможности и вызовы усиления доступа к источникам финансирования субъектов культурной сферы.

Abstract. The article investigates the specifics of financial support for socio-cultural infrastructure in Ukraine. In particular, the dynamics and structure of financial support for culture and art have been determined. The possibilities and challenges of increasing access to funding sources for cultural entities are substantiated.

Сучасне суспільство ставить все більше вимог не лише до параметрів бізнесу та прибутковості, але й до соціальної сфери. Зокрема, розвиток суспільства безпосередньо пов'язаний із бізнесом у культурній сфері, яка закладає основу для якісного розвитку соціальної інфраструктури та соціально-економічного зростання. Тому, поряд із фінансовим забезпеченням освіти та охорони здоров'я в Україні, вартим уваги є питання фінансування культурного бізнесу, який перебуває під державним регулюванням та є невід'ємною компонентою соціально-економічного розвитку в Україні.

Згідно офіційних статистичних джерел, фінансове забезпечення культури в Україні оцінюється на основі динаміки видатків зведеного бюджету на культуру та мистецтво (рис. 1).

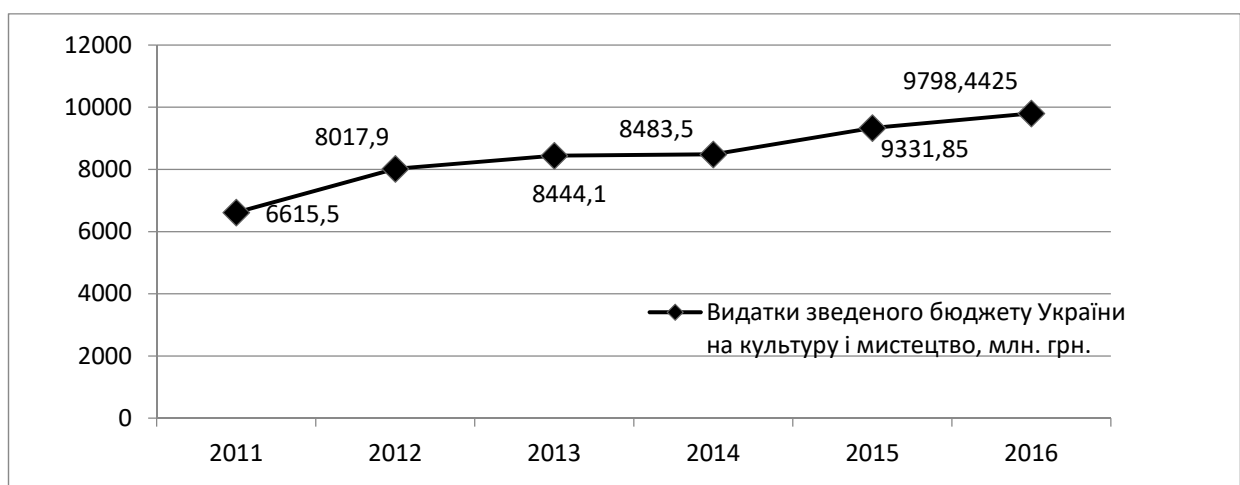

Рис. 1. Динаміка фінансового забезпечення культурного бізнесу та мистецтва в Україні, млн. грн.

Джерело: узагальнено автором за [1-3].

З огляду на наведену вище динаміку, можемо стверджувати про досить рівномірне фінансове забезпечення культурної компоненти людського розвитку, що, однак, не забезпечує належний обсяг такого фінансового забезпечення. В аналітичних записках європейських аналітиків визначаються можливості та виклики, які стосуються доступу суб'єктів культурної сфери в Україні до фінансування та інших форм підтримки (рис. 2).

Рис. 2. Можливості та виклики посилення доступу до джерел фінансування суб'єктів культурної сфери в Україні

Джерело: узагальнено автором за [4].

Вартим уваги є той факт, що протягом останніх років спостерігаємо поступовий зсув від централізованої моделі управління культурою до децентралізованої моделі, згідно із якою місцеві територіальні громади мають можливість визначати пріоритети розвитку культурного сектору самостійно. Фінансова підтримка забезпечується за рахунок відповідних можливостей бюджету. Проте, наразі, в Україні подібні можливості все ще залишаються доволі обмеженими. Згідно із даними статистичних спостережень, фінансування культури з усіх державних рівнів складало 1,6 % від усіх бюджетних витрат у 2012-2014 рр., то у 2015-2016 рр. воно знизилося на 1,3 %. В результаті процесу децентралізації в Україні частка державного бюджету знизилася від 25 % (з 2014 р.) до 18 %. Одночасно, частка місцевих бюджетів зросла із 75 % до 82 %. Громадські витрати на культуру та в перерахунку на душу населення становили у 2013 р. 185,6 грн. (23,22 дол. США), у 2014 р. — 197,29 грн. (16,59 дол. США), у 2015 р. — 202,94 грн. (9,29 дол. США) [1].

Розподіл існуючих видатків на культуру здійснюється між відповідними уповноваженими органами, які проводять та координують ділову активність у сфері культури та мистецтва (табл. 1).

Структура фінансового забезпечення культури та мистецтва в Україні за розпорядниками коштів: абсолютний та відносний виміри

№	Розпорядник коштів	Абсолютний вимір, млн. грн			Відносний вимір, %		
		2017	2016	Приріст	2017	2016	Приріст
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Державний комітет телебачення і радіомовлення України	1473518	820656,4	652861,9	62,15	64,31	-2,17
2	Міністерство інформаційної політики України	261841,7	113043,7	148798	11,04	8,86	2,18
3	Державне агентство України з питань кіно	515952,7	265212,2	250740,5	21,76	20,78	0,98
4	Відомчі ЗМІ та засоби медійної діяльності	72052,8	48510,5	23542,3	3,04	3,80	-0,76
5	Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення	47602,2	28598,2	19004	2,01	2,24	-0,23
Разом		2370971	1276025	1094947	100	100	-

Джерело: узагальнено автором за [5].

Структура фінансового забезпечення культури та мистецтва протягом останніх років є відносно сталою. Недостатньо високі позиції культурної компоненти збалансованого розвитку пояснюємо недостатніми обсягами фінансового забезпечення та неефективним розподілом існуючих обмежених ресурсів.

Таким чином, фінансове забезпечення соціально-культурної інфраструктури в Україні є вагомим основою для становлення тенденцій збалансованого розвитку в нашій країні. З огляду на нестачу та недостатньо раціональний розподіл фінансових ресурсів для усіх ключових компонентів соціально-економічного розвитку в Україні, нагальним постає питання подальших досліджень для обґрунтування можливостей моделі розбудови соціально-культурної інфраструктури бізнесу в Україні.

Література

1. Індикатори впливу культури на розвиток ЮНЕСКО. Короткий аналітичний огляд щодо України. Gulture&Creativity. EU-Eastern Partnership Programme. Київ: ЮНЕСКО, 2018. 47 с. 329
2. Дибя М. І., Гернего Ю. О. Прояви креативної економіки та джерела її фінансування в умовах діджиталізації. Фінанси України. 2019. № 6. С. 81-92.
3. Бабенко В. Фінансування культури в Україні 2016 році. *Prostir Museum*: веб-сайт. URL: <http://prostir.museum.ua/post/36265> (дата звернення: 10.05.2018). 331
4. Farinha C. Developing cultural and creative industries in Ukraine. EU-Eastern Partnership Programme. Kyiv: Gulture&Creativity, 2017. 54 с. 332
5. Закусило М. Держбюджет-2017: скільки коштують суспільне, іномовлення, кіно. *Інфопростір*: веб-сайт. URL: <http://detector.media/infospace/article/122357/2017-01-19-derzhbyudzhets-2017-skilki-koshtuyut-suspile-inomovlennya-kino/> (дата звернення: 10.05.2018). 333